

MEMORANDUM

EEB

K ČESKÉMU PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

DESATERO ZELENÝCH TESTŮ
OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

ČERVENEC–PROSINEC 2022

EEB

European
Environmental
Bureau

Publikováno v srpnu 2022

Odpovědný editor: Patrick ten Brink

European Environmental Bureau (EEB)

Překlad: Jiří Dlouhý

Jazyková korektura: Alena Matuszková

Rue des Deux Eglises 14-16

1000 Brusel, Belgie

+32 (0)2 289 1090

eeb@eeb.org

eeb.org

meta.eeb.org

Spolupráce na překladu:

Společnost pro trvale udržitelný život,

www.stuz.cz

Jsme největší evropská síť občanských organizací zabývajících se ochranou životního prostředí. Sdružujeme více než 180 organizací občanské společnosti z 38 zemí.

Společně usilujeme o lepší budoucnost, v níž se bude dařit lidem i přírodě.

The EEB is an International non-profit association / Association internationale sans but lucratif (AISBL).

EC register for interest representatives:

Identification number 06798511314-27

BCE identification number: 0415.814.848

RPM Tribunal de l'entreprise francophone de Bruxelles

Děkujeme organizaci Seas at Risk a Řídícímu výboru EEB za příspěvky do této publikace.

SEAS AT RISK

S podporou programu LIFE Evropské unie, německého Spolkového ministerstva životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti a Německé agentury pro životní prostředí.

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

Umwelt
Bundesamt

Tento dokument odráží názory autorů a nezavazuje dárce.

Úvodem

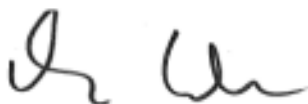
Období českého předsednictví v Radě EU bude pro Evropu kriticky důležitým půlrokem. Zatímco existuje naděje na zvládnutí světa po epidemii COVID-19, válka na Ukrajině je trestuhodným útokem na evropský národ, který mění pohledy na svět a připomíná význam EU jako mírového projektu a zdůrazňuje hodnotu solidarity. Ukazuje také skutečnost, že závislost EU na fosilních palivech živí Putinovu válku a komplikuje politickou reakci EU. Válka byla některými lidmi také zneužita k podkopávání Zelené dohody pro Evropu (EGD) a environmentální legislativy EU – soukromé zájmy falešně a zavádějícím způsobem využívají válku pro své vlastní účely. Vítáme priority českého předsednictví v oblasti energetické bezpečnosti, strategické odolnosti evropské ekonomiky a odolnosti demokratických institucí při zvládání uprchlické krize a poválečné obnovy Ukrajiny.

Předsednická úloha České republiky je v časech války a válečných nepokojů zásadní a vítaná vzhledem k tomu, že Česká republika chápe, co hrozí EU, pokud nebude přijata koordinovaná, soudržná, soucitná a klimaticky odolná reakce. Vedoucí úloha České republiky je nutná k prosazení významného pokroku při řešení krize v oblasti cen energií, při zajištění plného zohlednění sociálního rozměru při řešení klimatické krize, při prosazování a posilování balíčku Fit for 55 a balíčku REPowerEU, jakož i při zaujímání progresivního postoje na mezinárodní klimatické konferenci COP v Egyptě.

České předsednictví má rovněž příležitost pokročit v řešení krize biologické rozmanitosti prostřednictvím silného postoje Rady k Zákonu o obnově přírody, vedení EU na konferenci stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD) v Montrealu a k legislativnímu návrhu o pesticidech. To vše pomůže chránit lidské zdraví, lidská práva, biologickou rozmanitost a životní prostředí na úrovni EU i na mezinárodní úrovni. Předsednictví by mělo dále využít příležitosti v oblasti oběhového hospodářství, pokročit v oblasti znečištění ovzduší, průmyslových emisí a chemických látek, podpořit dodržování zásad právního státu a správy věcí veřejných v EU a podpořit globální diplomacii v oblasti Zelené dohody pro Evropu (EGD). Česká republika zdědí velmi významné legislativní a politické úkoly navazující na francouzské předsednictví, včetně finalizace pozic Rady a podpory jednání o řadě dokumentů od baterií po Fit for 55 a také nový balíček REPowerEU.

EEB na základě konzultací se svými 180 členy, se širším partnerstvím občanské společnosti a prostřednictvím diskusí se zúčastněnými stranami vypracovala řadu konkrétních „požadavků“ napříč oblastmi životního prostředí – našich [Tucet požadavků pro předsednické trio](#). Z nich jsme vybrali a dále rozpracovali Desatero zelených testů pro české předsednictví, v nichž může angažovanost, odhodlání a vůdčí role tohoto předsednictví přinést trvalou a zásadní změnu. Představují vizi občanské společnosti o tom, co by bylo úspěchem českého předsednictví EU v kontextu výzev, kterým planeta a společnost čelí. Byly schváleny Radou EEB, která má zástupce z více než 30 zemí a několika evropských sítí.

Těšíme se na spolupráci s českým předsednictvím, přímo i prostřednictvím našich členů, abychom podpořili úspěšné předsednictví, které může EU posunout o několik kroků vpřed v přechodu k životu v mezích naší jediné planety. Uvědomujeme si, že předsednictví Rady závisí na spolupráci celé Rady, a proto také vyzýváme všechny členské státy, aby přijaly Desatero jako měřítko pro své zapojení v Radě, aby co nejlépe využily nadcházejících šest měsíců.

Jeremy Wates
Generální sekretář do 30. 6. 2022

Patrick ten Brink
Generální sekretář od 1. 7. 2022

Desatero zelených testů pro české předsednictví

1	Zajištění energetické bezpečnosti při řešení klimatické krize	3
2	Zvrácení dramatického úbytku biologické rozmanitosti a investice do odolnosti našich ekosystémů	5
3	Zahájení přechodu na udržitelné potraviny a udržitelné zemědělství	7
4	Zajištění čistého ovzduší s nulovými dopady na životní prostředí a zdraví	9
5	Řešení znečištění povrchových a podzemních vod a zajištění čisté vody pro všechny	11
6	Vytvoření prostředí bez toxických látek a ambiciózní implementace Strategie pro udržitelnost chemických látek	13
7	Přechod na průmysl s nulovým znečištěním	15
8	Využití plného potenciálu oběhového hospodářství prostřednictvím lepší politiky v oblasti výrobků, snižování množství odpadu a transparentnosti pro spotřebitele	17
9	Posílení odpovědnosti a právního státu a podpora environmentální spravedlnosti	19
10	Prosazení transformační Zelené dohody pro Evropu, podpora sociální, environmentální a ekonomické spravedlnosti a zlepšení správy věcí veřejných	21

Výše uvedené Desatero zelených testů pro české předsednictví v Radě EU s řadou konkrétních požadavků, jak je podrobněji uvedeno níže, zohledňuje naše poznání, že politika je uměním možného. Problém je v tom, že pokud v současnosti neuděláme vše, co je možné, aby se zabránilo dramatickým změnám klimatu, ztrátě biodiverzity a velkým škodám, pak budoucí výzvy budou pro společnost mnohem obtížnější než současná politická výzva – zejména proto, že ve většině oblastí je patrný trend zhoršování stavu životního prostředí, což znamená, že nestačí, aby předsednictví věci nezhoršovalo. V této souvislosti jsme navrhli Desatero zelených testů. Mohou se zdát ambiciózní, ale jsou nezbytné.

1 Zajištění energetické bezpečnosti při řešení klimatické krize

Balíček REPowerEU byl prezentován Radou EU jako reakce na výzvy, které přinesla ruská invaze na Ukrajinu v oblasti hospodářství a energetické politiky. Balíček řeší některé nedostatky energetických politik EU tím, že podporuje obnovitelné zdroje energie a zvyšování účinnosti s cílem zajistit energetickou nezávislost co nejrychleji a nejlevněji. Zvýšené cíle v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie sice ještě zdaleka neodpovídají závazku EU v Pařížské dohodě, ale otevírají cestu k celkovému přehodnocení vzorců spotřeby a výroby energie v různých souborech Fit for 55. Zaměření na solární energii, ambiciózní zavádění tepelných čerpadel a výzva k dalším investicím do stavebnictví s cílem ukončit závislost na ruském plynu vybízí Radu, aby začlenila ambice REPowerEU do legislativních souborů v rámci balíčku Fit for 55, aby se tyto zásady promítly do komplexních opatření v různých odvětvích hospodářství.

Balíček REPowerEU sice znamenal pozitivní změnu v některých dokumentech, ale zároveň přinesl negativa, jako jsou návrhy na oslabení záruk ochrany přírody. Zahrnuje také pochybné investice, například do zařízení na skladování a přepravu paliv a chemikálií a do systému obchodování s emisemi (ETS), kde vložení 250 milionů povolenek na emise oxidu uhličitého z Rezervy tržní stability ETS na trh drasticky sníží hodnotu ETS. To podkopává podněty k úsporám energie a snížení emisí uhlíku, které jsou navrhovány v dalších částech balíčku Fit for 55.

Kromě jiných dokumentů bude předsednictví mít za úkol práci na nařízení o F-plynech, které je klíčovým faktorem umožňujícím potřebné zvýšení využívání tepelných čerpadel a zásadním právním předpisem pro zajištění nezávislosti evropských potravinových řetězců a zdravotnických zařízení.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

A. Začlenilo ambice REPowerEU do balíčku Fit for 55 prostřednictvím:

- **Zvýšení cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie (OZE) a energetické účinnosti (EE)** tak aby byly v souladu s potřebnou ambicí udržet se pod hranicí nárůstu o 1,5 °C. **Zejména dílčí cíle v oblasti vytápění a dopravy** by měly být zvýšeny, aby více podpořili energetickou efektivitu a OZE ve dvou klíčových odvětvích závislých na dovozu z Ruska: vytápění (plyn) a doprava (ropa);
- **Posílení solárních instalací** na budovách podporou pravidla tichého schvalování: to umožní realizovat instalace na nejméně problematických plochách, podpoří účast občanů a přerozdělí bohatství;
- **Závazku k obnovitelným zdrojům energie, které jsou pozitivní pro přírodu, a zachování záruk ochrany přírody při povolování obnovitelných zdrojů energie.** Je třeba se zaměřit na skutečné problémy, jako je zjednodušení povolovacích postupů zavedením digitalizace, zamezení dvojích pravomocí a zvýšení kapacit;
- **Prosazování energetické a materiálové účinnosti jako klíčové zásady** pro energetickou nezávislost EU;
- **Zajištění, aby ustanovení o rozšíření povinností renovace na veřejné budovy ve Směrnici o energetické účinnosti EED** zahrnovala i sociální bydlení s cílem důrazně řešit energetickou chudobu a dosáhnout významných úspor energie v krátké době;
- **Vedení koalice států vystupujících proti velkému uvolňování povolenek emisí CO₂ v rámci systému ETS na trhu,** aby se zachovala vyšší hodnota každé povolenky, a tím se podpořila energetická účinnost a využívání obnovitelných zdrojů energie v průmyslu, a došlo ke snížení spotřeby ruského plynu. Podpořeno by mělo být plné dražení povolenek a snížení současných dotací do průmyslu ve výši 400 mil. €.
- **Podpory přísných kritérií udržitelnosti pro výrobu biomasy a vodní energie v rámci revize Směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED) III** na základě environmentálních externalit v oblasti znečištění ovzduší a vody a ztráty biologické rozmanitosti nad rámec současných kritérií udržitelnosti pro lesní suroviny;

- **Pokračování v ambiciózní revizi Směrnice o energetické dani**, která plně zohlední zdravotní a environmentální náklady na znečištěné ovzduší ze spalování a propojí se s ETS II, aby se stanovila minimální cena pro ETS, která by podnítila opatření v oblasti energetické účinnosti a obnovitelného vytápění a dopravy.
- B. Vedlo ambiciózní revizi nařízení o F-plynech a vyzvalo k úplnému vyřazení fluorovaných uhlovodíků (HFC) do roku 2036 a k zákazu technologií HFC do roku 2026 ve prospěch levnějších přírodních alternativ původem z EU s omezenými výjimkami** pro odvětví, kde tyto alternativy ještě nejsou k dispozici.
- C. Podporovalo postupné vyřazení fosilního vytápění ze Směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD) prostřednictvím:**
- **Propojení minimálních standardů energetické náročnosti (MEPS)** s energetickým štítkem a výslovným postupným zrušením dotací na fosilní vytápění bezodkladně;
 - **Vyřazení plynových kotlů** od roku 2025;
 - **Zahrnutí povinného vykazování** emisí skleníkových plynů během celého životního cyklu do průkazu energetické náročnosti a jeho navrhovaných renovačních opatření.
- D. Vedlo silnou pozici EU na listopadovém zasedání Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu COP27 prostřednictvím:**
- **Prezentace ambic a vedoucího postavení EU** cestou prokazatelného pokroku v rámci EU díky posíleným závazkům a opatřením v oblasti politických dokumentů a výdajů;
 - **Posílení místní odolnosti a globální spravedlnosti** poskytováním finanční a technické podpory zemím postiženým změnou klimatu a vytvořením mezinárodního systému prevence migrace způsobené změnou klimatu;
 - **Podpory a umožnění účasti mladých lidí a začlenění jejich zájmů a návrhů** do politického rozhodování vytvořením rad mládeže v EU a členských státech, které by měly získat status sociálních partnerů, a také spoluprací s poradní skupinou OSN pro mládež v oblasti změny klimatu.
- E. Šlo například:**
- **Omezením investic do plynárenské infrastruktury** na ty, které jsou nezbytně nutné k přeměně odchozích plynovodů na obousměrné plynovody mezi členskými státy a k využití obnovitelného vodíku v průmyslu;
 - **Převodem dálkového vytápění na obnovitelné zdroje bez emisí**, jako je geotermální energie a tepelná čerpadla, doplněné renovačními opatřeními, aby se dosáhlo obrovských úspor, snížily se účty za energii pro občany a řešila se energetická chudoba. Zásadní význam má cílené využívání finančních prostředků z Národního plánu obnovy a zvyšování odolnosti (NRRP), Fondu soudržnosti a Sociálního fondu v rámci víceletého finančního rámce EU (MFF) a ambiciózních Operačních programů (OP);
 - **Podporou komunitních projektů obnovitelných zdrojů**, které umožní rychlé rozšíření obnovitelných zdrojů energie a přerozdělení bohatství na základě příkladu hl. města Prahy, a zaměřením se na agendu obnovitelných zdrojů energie pozitivně ovlivňujících přírodu, aby bylo možné dosáhnout pokroku výhodného pro všechny strany v oblasti klimatu, energetické bezpečnosti a přírody.

Více informací: [Hlavní požadavky EEB na balíček Fit for 55 – Balíček vhodný pro planetu a spravedlivý pro společnost](#) • [Vytvoření energetického scénáře kompatibilního s Pařížskou dohodou \(PAC\) a související politická zpráva](#) • [Názory EEB na úpravu uhlíkového hraničního cla](#) • [Dopis EEB a dalších k plynovému balíčku](#) • [Odpověď EEB na veřejnou konzultaci k obecnému nařízení o blokových výjimkách pro státní podporu](#) • [Dopis EEB a dalších k energetickým štítkům pro ohřívače vzduchu](#) • [Dopis EEB o uhlíkovém zemědělství ve sdělení o udržitelných uhlíkových cyklech](#) • [Dopis EEB ministrům energetiky na zasedání Rady pro energetiku dne 2. prosince 2021](#) • [Dopis EEB o zajištění souladu ETS a IED v rámci připravovaného balíčku „Fit for 55“](#) • [Odpověď EEB na dotazník k veřejné konzultaci o přezkumu směrnice o obnovitelných zdrojích energie \(RED II\)](#) • [Vodíkový poziční dokument EEB](#) • [Spalitelný uhlík – dokument EEB: Co je ještě spalitelné v oběhovém kaskádovém nízkouhlíkovém hospodářství](#) • [Už žádné nové vodní elektrárny v Evropě: manifest](#) • [Manifest o postupném ukončení využívání fosilních plynů](#) • [Příspěvek EEB k zasedání Rady EU pro životní prostředí, Brusel 20. prosince 2021](#) • [Společný dopis nevládních organizací ke Sdělení o udržitelných uhlíkových cyklech](#) • [Společný dopis nevládních organizací k nařízení o sdílení úsilí / nařízení o opatřeních v oblasti klimatu pro Evropu](#) • [Tisková zpráva: Druhý balíček FitFor55 je vánočním dárkem fosilnímu průmyslu, tvrdí nevládní organizace](#) • [Společný dopis \(EEB/NTW\) vyzývající k přezkoumání zátěžových testů po útocích na ukrajinské jaderné elektrárny](#)

2 Zvrácení dramatického úbytku biologické rozmanitosti a investice do odolnosti našich ekosystémů

Zastavení masového vymírání druhů a snížení úbytku biologické rozmanitosti nejsou jednoduché úkoly, ale jsou nezbytné pro naše vlastní přežití. Zdravé ekosystémy mají zásadní význam pro naše zdraví, schopnost zmírnit klimatickou krizi a přizpůsobit se jí a také jsou významné pro náš blahobyt. České předsednictví by mělo vést Radu tak, aby zajistilo, že právní předpisy a politika EU toto chápání uvedou do praxe.

Během šesti měsíců předsednictví zahájí Rada jednání o návrhu Komise týkajícím se Zákona o obnově přírody. Aby se co nejlépe využil jeho obrovský potenciál, musí předsednictví vést soustředěné diskuse o tomto zákonu, který bude vycházet z vědecké naléhavosti řešení krize, uvede do praxe mezigenerační spravedlnost a povede k rozsáhlé obnově přírody v celé EU do roku 2030. K včasnému získání potřebné podpory ze strany všech členských států je zapotřebí silné vedení Rady.

Aby EU mohla na 15. konferenci smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD) zaujmout v globálním rámci pro biologickou rozmanitost po roce 2030 věrohodnou vedoucí úlohu, musí dostát své historické a trvalé odpovědnosti jakožto hlavní hnací síly vzájemně propojené krize klimatu a biologické rozmanitosti. Vzhledem k tomu, že rok 2022 je považován za „super rok pro oceány“, má předsednictví (i když je vykonáváno vnitrozemskou zemí) zvláštní odpovědnost za zajištění toho, aby se zvýšily ambice v oblasti ochrany oceánů.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

A. Vedlo Radu k přijetí silného a včasného postoje k zákonu o obnově přírody prostřednictvím:

- Plné podpory návrhu Komise, zejména zastřešujícího cíle a plošného cíle obnovy do roku 2030;
- Zajištění proveditelných cílů obnovy moří prostřednictvím ochranného mechanismu, který zajistí, aby Komise mohla prolomit patovou situaci, pokud se členské státy nedokážou dohodnout na společných doporučeních pro opatření potřebná k dosažení cílů obnovy;
- Zlepšení cíle obnovy řek tak, aby zahrnoval povinnost obnovit 15 % řek na volně tekoucí řeky, obnovit záplavová území do roku 2030 a zvýšit cíle pro obnovu rašeliníšť;
- Zajištění vymahatelnosti příspěvků členských států k cíli na úrovni EU v období do roku 2030, aby se zajistily mechanismy odpovědnosti za smysluplná opatření v požadovaném rozsahu a naléhavosti.

B. Vedlo dialogy o silném Zákonu o odlesňování prostřednictvím:

- Posílení lidskoprávního rozměru zákona tím, že bude vyžadovat soulad s mezinárodními normami v oblasti lidských práv, a nikoli pouze s vnitrostátními zákony o právech k půdě, které mohou být v některých zemích velmi slabé nebo nedostatečné;
- Rozšíření působnosti zákona tak, aby od počátku zahrnoval i další ekosystémy, jako jsou pastviny, mokřady a savany, a aby se vztahoval na všechny relevantní produkty a komodity spojené s odlesňováním, zejména zahrnutím kaučuku a kukuřice;
- Umožnění přístupu veřejnosti k informacím a jejich získávání v neanonymizované podobě;
- Posílení dialogu a podporou inkluzivních partnerství se třetími zeměmi.

C. Zajistilo, aby ochrana přírody a rozšiřování obnovitelných zdrojů energie šly ruku v ruce, a podporovalo obnovitelné zdroje energie šetrné k přírodě pomocí změn Směrnice o obnovitelných zdrojích energie prostřednictvím:

- Jasného vyloučení přísně chráněných oblastí, lokalit Natura 2000 a dalších chráněných oblastí a lokalit pro obnovu z „oblastí, do kterých se obnovitelné zdroje energie dostanou“, vzhledem k pravděpodobným velmi významným dopadům na životní prostředí;

- Zajištění vhodných posouzení a povolovacích procesů pro jednotlivé technologie;
 - Zabránění oslabování environmentální legislativy, které vytváří právní nejistotu, hrozí nebezpečným precedenem a neřeší skutečné překážky rychlého rozšíření obnovitelných zdrojů šetrných k přírodě (viz Test 1).
- D. Prokázalo ambice a vedoucí postavení EU na jednání COP15 CBD v Montrealu, podpořené jasným pokrokem v rámci EU,** mimo jiné v oblasti obnovy přírody a účinné správy chráněných území;
- E. Uspořádalo v Radě rozpravu o provádění Strategie EU v oblasti biodiverzity do roku 2030,** včetně potřeby nápravných opatření a zvýšení úsilí tam, kde se předpokládá, že cíle pro rok 2030 nebudou splněny;
- F. Podpořilo revizi iniciativy EU týkající se opylovačů** a připustilo, že dosavadní opatření nebyla dostatečná k zastavení nebo dokonce zpomalení úbytku opylovačů, a zajistilo, aby se revidovaná iniciativa plně zabývala ztrátou stanovišť, fragmentací a nesprávným řízením, eutrofizací, pesticidy a světelným znečištěním;
- G. Uspořádalo výměnnou burzu řešení světelného znečištění** a určilo potřebná koordinovaná opatření v celé EU ke snížení dopadu světelného znečištění na lidské zdraví a biologickou rozmanitost;
- H. Podporovalo prosperující mořské a pobřežní ekosystémy, které přispívají k budoucí odolnosti vůči změně klimatu prostřednictvím:**
- Jednání o reakci Rady na Akční plán Komise na zachování rybolovných zdrojů a ochranu mořských ekosystémů, který požaduje systematické posuzování dopadů všech rybolovných činností na ekosystémy, vyloučení vedlejších účinků citlivých druhů, omezení, a nakonec zákaz nejničivějších lovných zařízení v chráněných mořských oblastech (zejména vlečení při dně) a zřízení zón zákazu odlovu pro citlivé mořské ekosystémy;
 - Zajištění, aby se všechny celkové přípustné odlovy (TAC) stanovené na rok 2023 řídily vědeckými doporučeními, splňovaly cíle společné rybářské politiky a ambice evropské zelené dohody;
 - Vedení třístranných jednání o revidovaném Nařízení EU o kontrole rybolovu, zajištění řádného monitorování všech rybolovných činností, včetně malých plavidel, přispění k prosazování právních předpisů EU v oblasti rybolovu a životního prostředí a zajištění větší transparentnosti a sledovatelnosti našich dodavatelských řetězců mořských plodů;
 - Prosazování přijetí ambiciózní Globální smlouvy o oceánech na ochranu mořské biologické rozmanitosti v oblastech mimo národní jurisdikci na 4. zasedání mezivládní konference o biologické rozmanitosti mimo národní jurisdikci;
 - Prosazování moratoria na těžbu z hlubinného dna v teritoriálních vodách EU, zastavení finanční podpory výzkumu technologií těžby z hlubinného dna a dohodnutí postoje EU k zastavení těžby z hlubinného dna pro jednání v Mezinárodním úřadu pro mořské dno.
- I. Prosazovalo přijetí závěrů Rady o nové strategii EU pro půdu do roku 2030 prostřednictvím:**
- Schválení celé Strategie EU pro půdu do roku 2030, aby mohla být naplněna její vize do roku 2050;
 - Důrazné podpory závazku, že do roku 2023 bude předložen návrh zákona EU o zdraví půdy, a uznáním, že nedostatek specializovaných právních předpisů EU o půdě je jednou z hlavních příčin jejich alarmujícího stavu.
- J. Šlo příkladem při provádění Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a závazků vyplývajících ze směrnic o ochraně přírody** tím, že se zaměří na ochranu přírody, včetně nových závazků k dosažení cíle EU chránit a účinně spravovat 30 % půdy a moří v EU, jakož i na obnovu přírody.

Více informací: [Obnova evropské přírody – poziční dokument nevládních organizací](#) • [Cíle EU pro obnovu řek a sladkovodních ekosystémů – pozice nevládních organizací](#) • [Závěrečný sprint pro evropské řeky](#) • [Modrý manifest – Plán pro zdravý oceán. Hodnocení pokroku do roku 2020](#) • [Společná rybářská politika: Stínový akční plán strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti pro zachování rybolovných zdrojů a ochranu mořských ekosystémů](#) • [Plánování obnovitelných zdrojů energie na moři s ohledem na přírodu](#) • [Přínosy rychle převyšují náklady zákazu lovu vlečnými sítěmi pro lov při dně v chráněných mořských oblastech](#) • [Na rozcestí: Úloha Evropy v hlubinné těžbě](#) • [Deset největších problémů obnovitelných zdrojů energie v Evropě nesouvisí s ochranou přírody](#) • [Společný dopis Zelené desítky – Balíček REPowerEU a návrat k ekologickým opatřením](#) • [Dopis nevládních organizací o významu cílů obnovy přírody pro lesy EU](#) • [Dopis nevládních organizací o Zákonu o obnově přírody](#) • [Reakce nevládních organizací na návrh Zákonu o obnově přírody](#) • [Informační list k potravinové bezpečnosti](#)

3 Zahájení přechodu na udržitelné potraviny a udržitelné zemědělství

Celosvětová potravinová krize způsobená válkou na Ukrajině je varovným signálem, že je naléhavě nutné, aby naše potravinové systémy byly udržitelné a odolné. Způsob, jakým vyrábíme a spotřebováváme potraviny, je příčinou mnoha environmentálních a zdravotních krizí a odborníci varují, že se musí změnit, abychom tyto krize zvládli a zajistili si dlouhodobou potravinovou bezpečnost. Od znečištění dusíkem po ztrátu biologické rozmanitosti, od nedostatečné potravinové bezpečnosti domácností po rostoucí zátěž nemocí souvisejících se stravou – tyto problémy jsou komplexní a vzájemně propojené a vyžadují naléhavá, odvážná a systémová politická a legislativní řešení.

České předsednictví bude hrát klíčovou roli při zajišťování toho, aby legislativní i nelegislativní iniciativy vycházející ze Strategie od zemědělce ke spotřebiteli (Farm to Fork) posunuly kupředu přechod k agroekologii. Balíček Fit for 55 a návrh Nařízení o udržitelném používání pesticidů projdou procesem spolurozhodování a představují klíčové příležitosti pro stanovení právně závazných cílů a pevných rámců pro pokrok směrem k udržitelnému zemědělství. V druhé polovině roku 2022 se budou rovněž formovat klíčové diskuse o politikách pro zdravější a udržitelnější stravování, zejména o politice EU na podporu zemědělsko-potravinářského průmyslu a o připravovaném legislativním rámci pro udržitelné potravinové systémy.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. **Odolalo falešným argumentům, které prosazují ti, kdo se snaží válku na Ukrajině využít k obhajobě stávajícího stavu, a pevně se postavilo na podporu Strategie od zemědělce ke spotřebiteli.** Zajistilo, aby EU přijala naléhavá opatření na podporu přístupu zranitelných skupin obyvatelstva k potravinám, jakož i urychlila nezbytný přechod k udržitelnému zemědělství a zdravějšímu stravování s cílem snížit poptávku po umělých hnojivech a krmivech pro hospodářská zvířata;
- B. **Trvalo na ambiciózním rámci pro opatření v oblasti klimatu v odvětví zemědělství** při jednáních v rámci triologu o revizi Nařízení o sdílení úsilí (ESR) a Nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) a při jednáních Rady o iniciativě pro uhlíkové zemědělství prostřednictvím:
 - Zvýšení ambicí Nařízení o sdílení úsilí omezením flexibility a stanovením závazného cíle snížení emisí na úrovni EU pro odvětví zemědělství, který vyžaduje snížení emisí do roku 2030 nejméně o 20 % ve srovnání s rokem 2005;
 - Přijetí ambiciózního nařízení o LULUCF, včetně a) závazných cílů na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni a b) omezení flexibility a mezer, neboť ty snižují ambicióznost nařízení;
 - Vedení veřejné výměny názorů na uhlíkové zemědělství za účasti zainteresovaných stran a odborníků z oblasti životního prostředí, která spojí debaty o klimatu, zdraví půdy a obnově přírody a zaměří se na úlohu společné zemědělské politiky (SZP) při podpoře komplexních řešení hospodaření s půdou pro zmírnění dopadů změny klimatu v zemědělství.
- C. **Aktivizovalo podporu Rady pro ambiciózní revidované Nařízení o udržitelném používání pesticidů (SUR) v souladu se Strategií od zemědělce ke spotřebiteli a Strategií biodiverzita a Akčním plánem pro nulové znečištění, aby bylo chráněno zdraví zemědělských pracovníků, zemědělců a občanů a chráněna biologická rozmanitost a životní prostředí prostřednictvím:**
 - Zajištění, aby revidovaný zákon obsahoval ambiciózní a právně závazné cíle snižování emisí na úrovni EU a na národní úrovni;
 - Posílení ustanovení o povinném uplatňování Integrované ochrany proti škůdcům (IPM), mimo jiné prostřednictvím jasné definice v souladu s agroekologickými zásadami, jednoznačných požadavků na zemědělce s jasným pořadím uplatňování těchto zásad, vhodných veřejných poradenských služeb v oblasti IPM a silného rámce pro monitorování a prosazování;

- Zákazu používání syntetických pesticidů v uzavřených sídlech (tj. městech a obcích), v oblastech často využívaných zemědělskými pracovníky, ve sklenících a ekologicky citlivých oblastech a v jejich okolí;
 - Integrací environmentálních opatření a ochranných opatření, s cílem, aby minimálně 10 % zemědělských ploch bylo s vysokou krajinnou rozmanitostí a splňovalo environmentální ukazatele.
- D. Zajistilo ambiciózní postoj Rady k revizi politiky EU v oblasti podpory zemědělsko-potravinářských produktů, která bude vycházet z nutnosti snížení spotřeby vysoce zpracovaných potravin, potravin s vysokým obsahem tuků, soli a cukru a živočišných bílkovin v souladu s cíli Strategie od zemědělce ke spotřebiteli;**
- E. Konstruktivně spolupracovalo s Komisí a občanskou společností na rozvoji dalších politických a legislativních iniciativ zaměřených na dosažení udržitelných potravinových systémů, včetně označování a veřejných zakázek;**
- F. Šlo příkladem při plném sladění Strategického plánu společné zemědělské politiky ČR s cíli Zelené dohody pro Evropu, zejména s ohledem na válku na Ukrajině a naléhavou potřebou snížit závislost na dovozu fosilních paliv a minerálních hnojiv;**
- G. Šlo příkladem při zapojení ekologických subjektů stejným způsobem jako tradičních zástupců zemědělství; s tím, že bude naslouchat všem aktérům, včetně vědců, evropských občanů a drobných zemědělců, agroekologických zemědělců a ekologických zemědělců.**

Více informací: [Poziční dokument EEB „Za hranicí nulových emisí v zemědělství: Zpráva EEB Uhlíkové zemědělství pro klima, přírodu a zemědělce“](#) • [Příspěvek EEB k veřejné konzultaci o certifikaci odstraňování uhlíku](#) • [Zpráva EEB „Carbon Farming for Climate, Nature, and Farmers“ \(Uhlíkové zemědělství pro klima, přírodu a zemědělce\)](#) • [Poziční dokument EEB „Revize legislativy o udržitelném používání pesticidů“ – Návrh „Snížení používání \(RUP\)“](#) • [Připomínky EEB k revizi směrnice o udržitelném používání pesticidů](#) • [Zpráva EEB–BirdLife–WWF „Budou eko-schéma SZP hodna svého jména?“](#) • [Analýza EEB – BirdLife předložených strategických plánů SZP ve vztahu k tématům Prostor pro přírodu; Rašeliniště a mokřady; Hospodaření s půdou a uhlíkem a Travní porosty.](#)

4 Zajištění čistého ovzduší s nulovými dopady na životní prostředí a zdraví

Znečištění ovzduší je v Evropě velkým zdravotním rizikem, které je každoročně příčinou přibližně 400 000 předčasných úmrtí. V září 2021 zveřejnila Světová zdravotnická organizace aktualizované Pokyny pro kvalitu ovzduší (předchozí verze byla z roku 2005), které jasně stanovují, jaké normy kvality ovzduší by měly být zaručeny, aby bylo chráněno zdraví lidí a životní prostředí před znečištěním ovzduší. V roce 2021 zveřejnila Evropská komise svůj Akční plán pro dosažení nulového znečištění, v němž oznámila několik klíčových iniciativ pro snížení znečištění ovzduší u zdroje a revizi Směrnic o kvalitě vnějšího ovzduší (AAQD). Dnešní Směrnice AAQD stanovují minimální normy kvality ovzduší v EU, kterých musí všechny členské státy dosáhnout a dodržovat je. Stávající normy EU jsou mnohem mírnější než ty, které doporučila WHO ve svých pokynech pro rok 2021, a dokonce i než dokument WHO z roku 2005. Přesto je mnoho členských států nedodržuje a zdraví občanů EU a naše životní prostředí zdaleka není chráněno.

Rada pod vedením českého předsednictví má příležitost již nyní začít budovat konsenzus ohledně nutnosti řídit se tím, co uvádějí Pokyny WHO ke kvalitě ovzduší, aniž by došlo ke kompromisům ohledně zmocňovacího rámce (vyhnout se flexibilitě a mezerám). Naléhavost snižování znečištění ovzduší by se měla nutně projevit i ve všech relevantních rozhodovacích procesech, které se znečištěním ovzduší souvisejí a mají na něj dopad (např. Směrnice o obnovitelných zdrojích energie a spalování biomasy, Směrnice o průmyslových emisích a znečištění ovzduší ze zemědělství, Směrnice o ekodesignu a její normy pro domácí topné spotřebiče) a k nimž je (nebo brzy bude) Rada požádána o zaujetí stanoviska.

Důležitá rozhodnutí mají být přijata také na mezinárodní úrovni v rámci Úmluvy EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států, konkrétně potřebná revize Göteborgského protokolu.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

A. Podpořilo zapojení členských států do ambiciózní revize Směrnic o kvalitě vnějšího ovzduší (AAQD) prostřednictvím:

- Budování shody ohledně potřeby plně sladit normy kvality ovzduší EU se směrnicemi Světové zdravotnické organizace a dosáhnout jejich dodržování do roku 2030;
- Zajištění toho, aby v rámci nových směrnic o kvalitě ovzduší nebyla poskytnuta žádná půda argumentům, které by podkopávaly význam pevného a soudržného rámce pro jejich dosažení. Ten se musí vyhnout flexibilitě a kompromisům, a to i v technických aspektech, na něž doplatí naše zdraví a životní prostředí;
- Uznání významné role, kterou musí hrát věda namísto klamných zpráv a krátkodobých politických řešení;
- Naslouchání volání občanské společnosti po důrazných, komplexních a důvěryhodných opatřeních ke snížení znečištění ovzduší;
- Podpory stanovení norem kvality ovzduší také pro znečišťující látky, které nejsou zahrnuty v globálních pokynech WHO pro kvalitu ovzduší na rok 2021, ale pro které již existují důkazy v evropském kontextu, jako je černý uhlík, ultrajemné částice a amoniak.

B. Vedlo formulaci právních předpisů a politik EU, které jsou plně v souladu s potřebou snižovat znečištění ovzduší, vyhnout se silovému přístupu a učinit ze snižování znečištění ovzduší u zdroje klíčovou hnací sílu změny prostřednictvím:

- Zintenzivnění spolupráce mezi národními ministerstvy s cílem prosadit širokou podporu cílů v oblasti kvality ovzduší;

- Odkazování na ambice nulového znečištění v probíhajících rozhodovacích procesech, které vyústí v právní předpisy nebo politiky regulující odvětví nebo procesy důležité pro snižování znečištění ovzduší (např. Směrnice o průmyslových emisích, Směrnice o obnovitelných zdrojích energie, Směrnice o ekodesignu).
- C. Podpořilo potřebnou revizi Göteborgského protokolu k Úmluvě EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států** tím, že EU zaujme odpovídající stanovisko během a po 42. zasedání výkonného orgánu v Ženevě v prosinci 2022; v tomto rámci podpořit rozšíření působnosti protokolu tak, aby zahrnoval emise rtuti, černého uhlíku a metanu.
- D. Šlo příkladem včasnou revizí Národního programu ochrany ovzduší ČR, aby byly splněny** minimálně národní cíle snižování emisí stanovené směrnicí o národních emisních stropích.

Více informací: [Finální sprint o evropské řeky](#) • [Stanovisko EEB: Víze občanské společnosti pro budoucnost s nulovým znečištěním](#) • [Podnět EEB k revizi Směrnic o kvalitě vnějšího ovzduší \(AAQD\)](#) • [Plané sliby: jak vlády EU selhávají při snižování znečištění ovzduší a co s tím](#) • [Šest nezbytných kroků pro čistší ovzduší](#) • [Názory na revizi Göteborgského protokolu a očekávání ohledně revidovaného protokolu](#) • [Národní programy kontroly znečištění ovzduší: analýza a návrhy dalšího postupu](#)

5 Řešení znečištění povrchových a podzemních vod a zajištění čisté vody pro všechny

Většina řek, jezer a podzemních vodonosných vrstev v EU není zdravá. To ohrožuje naše životy a přispívá k alarmujícímu poklesu biologické rozmanitosti: každému třetímu druhu sladkovodních ryb v Evropě v současnosti hrozí vyhynutí a populace migrujících sladkovodních ryb zaznamenaly od roku 1970 pokles o 93 %. Jednou z hlavních příčin je chemické znečištění, včetně obohacování živinami, a také skutečnost, že naše sladkovodní ekosystémy byly výrazně pozměněny, aby umožnily výrobu energie z vodní energie nebo skladování vody pro pěstování potravin. EU přijala svůj stěžejní zákon o vodě – Rámcovou směrnici o vodě, v roce 2000 a zavázala se reformovat vodní hospodářství tak, aby do roku 2027 dosáhla ekologického zdraví všech sladkovodních ekosystémů, a to i řešením znečištění našich vod. Rozsah a rychlost těchto reforem jsou však stále nedostatečné a existuje značné riziko, že environmentální cíle legislativy EU nebudou splněny. Navíc existují přesvědčivé důkazy o tom, že naše sladkovodní ekosystémy trpí novými tlaky, zejména znečištěním způsobeným chemickými látkami vzbuzujícími obavy, jako jsou léčiva, (mikro)plasty a PFAS. Tyto znečišťující látky je třeba doplnit do regulačního rámce EU pro ochranu vod a řešit je v aktualizacích norem EU týkajících se způsobu čištění odpadních vod. To pomůže EU dosáhnout ambice nulového znečištění, jak je stanoveno v akčním plánu EU pro nulové znečištění.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. Zajistilo podporu Rady pro ambiciózní zavádění akčního plánu nulového znečištění** a informovalo mimo jiné ostatní orgány EU o závazku Rady k vizi nulového znečištění prostřednictvím:
- Účinného předcházení nebo snižování (u základních činností nebo použití) znečištění u zdroje, omezením používání nebezpečných chemických látek a plastů, usilováním o nulové škody způsobené znečištěním lidem a planetě;
 - Systematického uplatňování zásady „neškodit“, plnou internalizací nákladů na znečištění ve všech politických a finančních rámcích a poskytováním nulových finančních prostředků na znečištění;
 - Zajištění nulového zpoždění při omezování znečištění, a to i prostřednictvím úplného provádění pravidel EU;
 - Přivedení znečišťovatele k odpovědnosti a vymáhání nákladů na nápravu škod, které způsobili, při plném respektování zásady „znečišťovatel platí“;
 - Přijetí a podpory zásady transparentnosti prostřednictvím přístupných rozhodovacích procesů a veřejně dostupných údajů o znečištění.
- B. Vedlo jednání Rady o revizi Směrnice o čištění městských odpadních vod (UWWTD) prostřednictvím:**
- Stanovení přísných norem na ochranu životního prostředí a lidského zdraví a přispěním k dosažení cílů Rámcové směrnice o vodě, zejména řešením přepadů kanalizace a znečišťujících látek vzbuzujících obavy, jako jsou léčiva a mikroplasty;
 - Přizpůsobení Směrnice o čištění odpadních vod klimatickým podmínkám, a to jak z hlediska zahrnutí ustanovení o městských vodních systémech přizpůsobených klimatickým podmínkám na základě řešení založených na přírodě, tak i tím, že čistírny odpadních vod budou na cestě ke klimatické neutralitě prostřednictvím energetické účinnosti, snížení emisí skleníkových plynů a dosažení energetické soběstačnosti.
- C. Bezodkladně zahájilo jednání Rady o aktualizaci seznamu a norem prioritních látek podle Směrnice o normách environmentální kvality (EQSD) a Směrnice o podzemních vodách** a zajistilo vazby na předcházející kontroly znečištění u zdroje, např. prostřednictvím nařízení REACH nebo směrnice o průmyslových emisích;

- D. Uspořádalo v Radě** diskusi o tom, jak zajistit, aby byly do roku 2027 splněny environmentální cíle Rámcové směrnice o vodě. Z hodnocení plánů povodí, které provedly nevládní organizace, vyplynulo, že pokud se výrazně nezvýší úsilí o jejich provádění, zůstane většina řek, jezer a podzemních vodních vrstev v EU v roce 2027 nezdravá;
- E. Nadále podporovalo silnou pozici** EU při prosazování většího celosvětového úsilí v oblasti bezpečnosti vodních zdrojů, přeshraniční spolupráce a řešení ztráty sladkovodní biologické rozmanitosti (např. při přípravě Konference OSN o vodě v roce 2023);
- F. Šlo příkladem** při zintenzivnění implementace a financování rámcové směrnice o vodě v České republice a přivedlo řeky, jezera a podzemní vodonosné vrstvy k ekologickému zdraví do roku 2027, včetně posílení přínosu zdravých sladkovodních ekosystémů pro zvládání nedostatku vody a sucha. Je třeba také odrazovat členské státy od výstavby nových přehrad vzhledem k jejich negativním dopadům na biologickou rozmanitost a zaměřit se místo toho na odstraňování bariér s cílem obnovit volně tekoucí řeky.

Více informací: [Stanovisko EEB k revidované směrnici o městských odpadních vodách](#) • [Připomínky EEB k revizi seznamů znečišťujících látek ovlivňujících povrchové a podzemní vody a odpovídajících regulačních norem](#) • [Finální sprint pro evropské řeky](#)

6 Vytvoření prostředí bez toxických látek a ambiciózní implementace Strategie pro udržitelnost chemických látek

EU má v celosvětovém měřítku špičkový režim chemické bezpečnosti. Regulační opatření jsou však neuvěřitelně pomalá a nedaří se jim zvládat rostoucí vlnu chemického znečištění a jeho dopady na zdraví a životní prostředí. Komise si uvědomuje rostoucí hrozbu a široké znepokojení veřejnosti, a proto v rámci Zelené dohody pro Evropu (EGD) přijala „ambici nulového znečištění pro prostředí bez toxických látek“ a „zelenou přísahu: neškodit“. Strategie pro udržitelnost chemických látek (CSS), kterou Komise zveřejnila v říjnu 2020, předkládá důležitá opatření k dosažení cílů EGD a k zákazu nejnebezpečnějších chemických látek ve spotřebitelských výrobcích prostřednictvím rozšíření obecného přístupu k řízení rizik a seskupování látek pro regulační účely. Závěry Rady „Strategie Unie pro udržitelné chemické látky: Čas na realizaci“ jasně vyjádřily podporu členských států ambicióznímu provádění strategie.

Nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH) a Nařízení o klasifikaci, označování a balení (CLP) jsou základními nástroji pro kontrolu chemických látek v Evropě. V současné době se revidují s cílem přizpůsobit je úrovni ambicí Strategie pro udržitelnost chemických látek (CSS) a zajistit prostředí bez toxických látek.

EU je vedoucím aktérem při vytváření agendy pro omezování perzistentních organických znečišťujících látek (POPs) prostřednictvím mezinárodního práva, mimo jiné prostřednictvím Stockholmské a Basilejské úmluvy. Stále přibývá důkazů o neustálém vystavování Evropanů perzistentním organickým polutantům, které byly před lety zakázány, jako jsou PFOS, dioxiny nebo PCB. Prostřednictvím nedávno dokončené Evropské iniciativy pro biomonitorování člověka (HBM4EU) je nezbytné urychleně zavést zákazy skupin chemických látek s podobnými toxikologickými profily. Vzhledem k tomu, že Směrnice Zelené dohody pro Evropu (EGD) plánuje omezit celé skupiny PFAS a bromovaných zpomalovačů hoření, ukáže se jako efektivní pouze tehdy, pokud budou taková skupinová omezení zavedena současně prostřednictvím Stockholmské úmluvy.

Rtuť a její sloučeniny jsou vysoce toxické, mohou poškozovat nervový systém a jsou obzvláště škodlivé pro vývoj plodu. Rtuť „cestuje“ po celém světě, bioakumuluje se v potravním řetězci, zejména v některých dravých rybách, a představuje riziko expozice člověka. Minamatská úmluva vstoupila v platnost v srpnu 2017 a ratifikovalo ji 137 zemí včetně EU a jejích 27 členských států. Na 4. konferenci smluvních stran úmluvy (COP4 – listopad 2021, březen 2022) na Bali v Indonésii byla přijata důležitá rozhodnutí, na která bude třeba navázat v rámci příprav na COP5 v listopadu 2023, aby se úmluva dále posílila. I když ratifikace je důležitá, je nutné také budovat kapacity pro provádění a prosazování ustanovení úmluvy zaměřených na obchod se rtutí a její dodávky, postupné vyřazování rtuti z výrobků a procesů, snižování emisí a vypracování a provádění národních Akčních plánů pro řemeslnou těžbu zlata a těžbu zlata v malém měřítku (ASGM).

Na úrovni EU byl zahájen proces směřující k revizi Nařízení EU o rtuti, přičemž revidované právní předpisy se očekávají do konce roku 2022. Ve stejném termínu probíhá také revize Směrnice o omezování nebezpečných látek (RoHS). Kromě toho EEB ve spolupráci s pracovní skupinou Zero Mercury Working Group vede od roku 2017 kampaň týkající se zesvětlujících pleťových krémů s přídavkem rtuti. Přestože byly internetové platformy upozorněny na vysoké hodnoty rtuti zjištěné v jejich krémech na zesvětlení pleti, online prodej pokračuje a proniká za hranice EU. Vzhledem k tomu, že se chystá dokončení revize Zákona o digitálních službách (DSA), je třeba posílit Nařízení o obecné bezpečnosti výrobků (GPSR), aby se tento problém řešil.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. **Podpořilo ambiciózní a včasné provedení reforem právních předpisů v oblasti chemických látek (revize Nařízení REACH i Nařízení CLP)** s cílem zajistit budoucnost bez toxických látek prostřednictvím:
- **Přijetí závěrů Rady o revizi nařízení CLP**, které budou ambiciózní a budou podporovat zavedení nových tříd nebezpečnosti do nařízení CLP pro látky narušující endokrinní systém a chemické látky, které jsou perzistentní, bioakumulativní a mobilní;
 - **Vedení diskuse v Radě prostřednictvím akce, která by měla projednat způsob, jak urychlit regulační opatření týkající se škodlivých chemických látek** se zvláštním zaměřením na zavedení přísných lhůt, obecné řízení rizik pro řešení chemických látek ve výrobcích a koncepci základního použití a standardních kontrolních opatření pro skupiny chemických látek;
 - **Odmítnutí jakéhokoli pokusu o odložení revizí Nařízení REACH a Nařízení CLP.**
- B. **Zajistilo, aby EU šla příkladem při zákazu vývozu nebezpečných chemických látek, jakož i starších chemických látek zakázaných nařízeními EU**, včetně starších chemických látek obsahujících odpad nebo použité výrobky a chemické pesticidy nepovolené v EU, a uplatňovalo zrcadlové doložky při dovozu tím, že požádá Evropskou komisi, aby v těchto otázkách jednala rychle a zavázala se, že totéž učiní prostřednictvím Rady;
- C. **Dokončilo revizi nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách přijetím přísných nízkých úrovní obsahu perzistentních organických znečišťujících látek (LPCL)** (tj. přísných limitů pro perzistentní organické znečišťující látky v odpadech), aby se nejškodlivější chemické látky, včetně dioxinů, polybromovaných difenyletherů (PBDE) a perfluorovaných látek (PFAS), nemohly znovu dostat do oběhového hospodářství prostřednictvím recyklace nebo jiných postupů opětovného použití materiálů. Sledovalo přísná opatření o úrovni LPCL a prosazovalo je v celosvětovém měřítku prostřednictvím jednání o Stockholmské úmluvě;
- D. **Podporovalo vedoucí úlohu EU při posilování Minamatské úmluvy o rtuti, Nařízení EU o rtuti**, jejich provádění a provádění dalších příslušných právních předpisů týkajících se rtuti (např. Směrnice o omezení nebezpečných látek) postupným vyřazováním většího množství výrobků a procesů s přidanou rtutí v rámci EU a z vývozu;
- E. **Podporovalo nařízení o obecné bezpečnosti výrobků (GPSR), které přiměje elektronické platformy** prodávající nezákonné a nebezpečné chemické látky a výrobky, které je obsahují, k odpovědnosti a zajistilo, aby nedodržení těchto požadavků mělo významné následky;
- F. **Vyzvalo Komisi, aby rozšířila přezkum nařízení EU o rtuti** a zvažila také zákaz dovozu rtuti a jejích sloučenin a dalších výrobků s přídavkem rtuti a stanovila mezní hodnoty emisí.

Více informací: [Evropská komise musí jednat v oblasti znečištění a neodkládat přijetí právních předpisů o udržitelném používání pesticidů](#) • [Reakce EEB na revizi Směrnice RoHS](#) • [Shrnutí – Zesvětlovače kůže stále dostupné online navzdory nálezům rtuti](#) • [Reakce ES EEB na chemickou strategii pro udržitelnost](#) • [Připomínky EEB k úvodnímu posouzení dopadů revize nařízení CLP](#) • [Příspěvek k úvodnímu posouzení dopadů revize nařízení REACH: Návrhy EEB na cíle a možnosti politiky](#) • [Analýza emisí mikroplastů do roku 2030](#) • [Připomínky EEB k revizi Nařízení EU o rtuti](#) • [Zpráva o rtuťových zesvětlovačích kůže 2022](#)

7 Přejít na průmysl s nulovým znečištěním

Směrnice o průmyslových emisích (IED) reguluje emise průmyslových zařízení s největším dopadem na životní prostředí v EU. Návrh Komise na revizi Směrnice IED byl zveřejněn 5. dubna 2022. Jedná se pravděpodobně o jediný politický nástroj EU, jehož cílem je řešit všechny dopady na životní prostředí téměř plně integrovaným způsobem (řeší všechny složky životního prostředí kromě ochrany klimatu), přičemž se zaměřuje na prevenci znečištění u zdroje.

Dosavadní zaměření však vycházelo z přístupu „na konci potrubí“ a negativní dopad průmyslových emisí je stále velmi významný (např. podle odhadů Evropské agentury pro životní prostředí stálo znečištění ovzduší společnost jen v roce 2017 celkem 433 miliard EUR). Bude třeba posílit aspekty spojené s prevencí širší negativní stopy znečištění (např. ze spotřeby zdrojů a náhrady nebezpečných chemických látek), neboť revidovaná Směrnice o průmyslových emisích (IED) bude muset urychlit dekarbonizaci v kombinovaném přístupu s tržními nástroji.

IED postrádá nasměrování k výhledově nejlepší dostupné technice (BAT) založené na technické proveditelnosti a místo toho se zaměřuje na to, co je pro znečišťovatele považováno za ekonomicky proveditelné. Zneužívání „flexibility“ členskými státy při provádění dále ukazuje potřebu důkladné revize. Tento nástroj by měl podporovat rovné podmínky v oblasti životního prostředí na celosvětové úrovni a umožnit EU, aby dosáhla své vysoké očekávání.

Revize IED musí jít ruku v ruce s revizí Registru úniků a přenosů znečišťujících látek EU (E-PRTR) a jeho nadřazeného Kyjevského protokolu EHK OSN, který se týká ohlašování průmyslových činností a který rovněž prochází revizí.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. Ukázalo jasný závazek vyčistit průmyslovou výrobu a vyvolat transformační změnu směrem k oběhovému, dekarbonizovanému a bezemisnímu průmyslu;**
- B. Vedlo diskuse v Radě s cílem zajistit ambiciózní revizi Směrnice IED tak, aby se stala novým uhlíkově neutrálním, bezemisním a oběhovým právním předpisem pro průmyslovou výrobu, nově navrhlo rozsah a způsob určování nejlepších dostupných technik (BAT), se zaměřením na:**
 - Rozšíření působnosti Směrnice tak, aby zahrnovala další významné zdroje znečištění a problémy, jako je intenzivní akvakultura, chov dobytka a skleníkové plyny, a zároveň neztratila důraz na zamýšlené výstupy činnosti;
 - Rozšíření a aktualizaci požadavků EU na „záchrannou síť“ pro prevenci dopadů činností, které nejvíce znečišťují životní prostředí, prosazování elektrifikace energeticky náročných průmyslových odvětví a dosažení postupného ukončení spalování uhlí do roku 2030 a fosilního plynu nejpozději do roku 2035;
 - Přejít na „výhledové“ stanovení nejlepších dostupných technik s cílem podpořit průmyslovou činnost s nejmenším dopadem na životní prostředí při poskytování daného výrobku/služby – např. pro výrobu energie, kvalitu a zásobování vodou, produkci bílkovin a hospodaření se zdroji.
- C. Podporovalo politické iniciativy pro integrovanou průmyslovou transformaci ve všech příslušných dokumentech Zelené dohody pro Evropu zejména prostřednictvím:**
 - Urychlení snahy o 100% dodávky energie z obnovitelných zdrojů pro elektrifikaci většiny průmyslových procesů a postupné ukončení výroby a využívání fosilních paliv;
 - Zaměření se na využívání obnovitelného vodíku i udržitelného biometanu v průmyslu s těžko odstranitelnými emisemi a vytvořením soudržného infrastrukturního rámce;

- Podpory odolnosti a materiálové účinnosti v celém hodnotovém řetězci, konkrétně zlepšením recyklace výrobků náročných na emise uhlíku v uzavřeném cyklu.
- D. Zajistilo, aby EU zavedla povinnost podávat digitální zprávy, které by sloužily pokroku v oblasti vlivu činnosti na životní prostředí a odpovědnosti za rozhodování prostřednictvím:**
- Poskytování jednotných platforem a databází pro přístup k informacím o životním prostředí pro srovnávání výsledků, lepší výměnu informací pro tvorbu norem EU, lepší informování veřejnosti (např. „pasy výrobků“) a spuštění donucovacích opatření v rámci přezkumu PRTR EU;
 - Přezkoumání pravidel odborných skupin Komise a pracovních postupů Rady s cílem zajistit plnou transparentnost a odpovědnost vůči „zelené přísaze“, zlepšení rovnováhy mezi zastoupením zúčastněných stran veřejného a soukromého zájmu, stanovení klíčových ukazatelů výkonnosti pro sledování pokroku a podporu odpovědnosti při rozhodování.
- E. Zajistilo, aby předsednictví vyslalo silný a ucelený signál ohledně zlepšení vývoje protokolu o PRTR EHK OSN, E-PRTR a souvisejícího přezkumu IED s cílem:**
- Posílení ustanovení o přístupu veřejnosti k informacím a účasti na povolovacím řízení, jakož i o přístupu ke spravedlnosti;
 - Přepřacování požadavků na podávání zpráv a harmonizaci formátů zpráv pro klíčové dokumenty IED, např. elektronický vzor povolení IED (EPT), který umožní centralizované podávání zpráv o příslušných podmínkách povolení;
 - Vytvoření centralizované a výkonné databáze, která umožní lepší srovnávání environmentálního profilu v reálném čase a lepší využití informací pro jiné účely, jako jsou přezkumy BREF (např. zahrnutím údajů o spotřebě zdrojů a objemu výroby v jednotlivých lokalitách);
 - Zlepšení podávání zpráv o rozptýlených emisích z výrobků a umožnění sledování pokroku při dosahování cílů udržitelného rozvoje včetně systematických a formalizovaných konzultací s koncovými uživateli.
- F. Šlo příkladem** a realizovalo doporučení uvedená ve zprávách předsednictva UNECE PRTR a zajistilo, aby pracovní skupiny Rady systematicky umožňovaly včasné a účinné předběžné konzultace se zájmovými skupinami občanské společnosti, jako je Evropské ECO fórum.

Více informací: [EIPIE/revize sekce IED a podrobné stanovisko k přezkumu IED](#) • [Příspěvek EEB pro: Přezkum IED Cílený průzkum mezi zúčastněnými stranami](#) • [Příspěvek EEB k cílenému průzkumu zúčastněných stran k přezkumu E-PRTR](#) • [Příspěvek EEB k úvodnímu hodnocení E-PRTR / přezkumu PRTR EHK OSN](#) • [Informace EEB k přezkumu IED](#)

8 Využití plného potenciálu oběhového hospodářství prostřednictvím lepší politiky v oblasti výrobků, snižování množství odpadu a transparentnosti pro spotřebitele

V roce 2020 občané EU spotřebovali [13,4 tuny ekvivalentu](#) surovin na obyvatele. Pokud by celý svět spotřebovával stejné množství jako občané EU, potřebovali bychom nejméně jednu další planetu. Je načase snížit spotřebu zdrojů a množství odpadu, které produkujeme, místo toho, abychom se zaměřovali pouze na recyklaci, jak [připomíná Evropská agentura pro životní prostředí](#). Proto je třeba plně využít potenciál oběhového hospodářství pro snížení využívání zdrojů a vyčlenění odpadu z našeho hospodářského systému.

Řádné provádění Akčního plánu pro oběhové hospodářství z března 2020 a souvisejících legislativních dokumentů by mohlo být skutečně převratným krokem ke sblížení těchto environmentálních, ekonomických a sociálních cílů. České předsednictví bude mít jedinečnou příležitost dokončit některé legislativní dokumenty a vytvořit tak ambiciózní precedenty, zatímco v jiných pokročit a vytvořit rámcové podmínky pro to, aby se oběhové hospodářství stalo novou normou.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

A. Dokončilo jednání s Evropským parlamentem o politice v oblasti baterií, zejména tím, že:

- Zajistí, aby inovativní politiky týkající se uhlíkové stopy, digitálního pasu výrobku, parametrů životnosti, náležité péče, recyklovaného obsahu a postupného vyřazování zbytečných jednorázových baterií byly zachovány, prováděny bez odkladů a uplatňovány na co největší počet baterií bez omezení spojených s neodůvodněným prahem kapacity;
- Umožní vyměnitelnost baterií, zejména v lehkých dopravních prostředcích pro všechny uživatele;
- Udrží co nejvyšší míru sběru a recyklace, aby se snížily škody na životním prostředí a zároveň se zajistily řádné materiálové smyčky pro kritické suroviny;
- Zajistí spolehlivé systémy rozšířené odpovědnosti výrobce a skutečné odpovědnosti za prodej na online trhu.

B. Vedlo diskusi v Radě a zapojilo se do třístranných jednání o Nařízení o přepravě odpadů prostřednictvím:

- Zajištění platných opatření navržených Komisí EU o digitálních monitorovacích systémech, transparentnosti oznámené přepravy lepším vymáháním ustanovení a zákazem přepravy k odstranění a vývozu odpadů do zemí mimo OECD;
- Zlepšení návrhu tím, že se zákaz standardně vyvážet plastový odpad rozšíří na země OECD, lepším sladěním s Basilejskou úmluvou pro přepravu v rámci EU, zejména vyřazením problematických plastů obsahujících PVC a PFAS ze zeleného seznamu EU 3011, lepším rozlišením mezi materiálovým a energetickým využitím pro přepravu v rámci EU a zajištěním, aby výrobky přepravované za účelem skutečného opětovného použití byly doprovázeny poplatky za rozšířenou odpovědnost výrobce, které pomohou nakládání s odpady v přijímajících zemích.

C. Vedlo diskusi v Radě a zapojilo se do třístranných jednání o revidované Směrnici o energetické náročnosti budov prostřednictvím:

- Překročení úzkého zaměření na provozní energii a rozšíření na celoživotní uhlík, včetně emisí, které jsou součástí stavebních materiálů, a zařízení s emisemi CO₂ / vazba na uhlíkovou stopu a dlouhodobého výhledu, jak je navrženo pro minimální energetickou náročnost, vytvoření tržního stimulu pro

recyklované materiály a nízkouhlíkové výrobky, zejména ty z dekarbonizovaného energeticky náročného průmyslu;

- Stanovení jasného data ukončení platnosti vytápění pomocí řešení založených na fosilních palivech. Podle Mezinárodní energetické agentury by vytápění fosilními palivy mělo být ukončeno nejpozději do roku 2025, aby byly dodrženy cíle Pařížské dohody.

D. Dosáhlo pokrok v postoji Rady k novému ekodesignu udržitelných výrobků prostřednictvím:

- Zajištění, aby mohl být prováděn s co největší účinností s cílem vrátit spotřebu zdrojů v EU do mezních hodnot a co největší efektivity z hlediska přidělených zdrojů;
- Zohlednění sociálních aspektů mezi zkoumanými parametry při definování prováděcích opatření;
- Řešení možné mezery na online trhu pro výrobky, které nejsou v souladu s předpisy, zvýšením odpovědnosti těchto tržišť za soulad výrobků, které nabízejí a inzerují;
- Vytvoření digitálního pasu výrobku jako systematické možnosti pro vyjádření výkonů a výsledků v oblasti sledování ekologické stopy;
- Zákazu ničení neprodaného zboží a zajištění, aby se ekodesign vztahoval kromě komoditních kovů také na cement a chemické látky na bázi cementu.

E. Usilovalo o pokrok v postoji Rady k Nařízení o stavebních výrobcích, aby se zajistilo, že environmentální vlastnosti budou sdělovány s maximální transparentností, podle harmonizované metodiky a budou vybaveny systémy digitálních pasů výrobků jako ostatní výrobky, na které se vztahuje ekodesign;

F. Usilovalo o pokrok v postoji Rady k posílení postavení spotřebitelů při přechodu na ekologickou výrobu pomocí přípravy budoucí legislativní iniciativy týkající se ekologických tvrzení, zastavení „greenwashingu“, zavedení indexu opravitelnosti a větší transparentnosti obchodních záruk, zákazu tvrzení, která nelze podložit dostupnými kriticky posouzenými důkazy, zákazu a jasnějších sankcí za předčasné zastarávání, omezení používání systému označování na důvěryhodně povinné značky nebo systém schvalování typu 1, jako jsou ekoznačky;

G. Zajistilo, aby Rada pro životní prostředí a Rada pro konkurenceschopnost schválily Strategii pro oběhový a udržitelný textil a šla příkladem tím, že definuje cíle pro snížení využívání zdrojů v odvětví a systémy Rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) s ekomodulačními kritérii na vnitrostátní úrovni;

H. Šlo příkladem při provádění Směrnice o jednotném používání plastů v termínu pro její transpozici a zajistí, aby ji dodržely i ostatní členské státy;

I. Vedlo EU v jednáních o mezinárodní, právně závazné smlouvě o ukončení znečištění plasty a zajistilo vedoucí postavení Evropy v tomto procesu předložením nejvyšší úrovně ambicí, pokud jde o snížení výroby primárních plastů, přísné normy pro výrobky, postupné vyřazení nejškodlivějších plastových výrobků, postupné vyřazení škodlivých chemických látek v plastových výrobcích, ambiciózní cíle v oblasti recyklace a silný mechanismus pro spravedlivou transformaci, zejména pro sběrače odpadu a další neformální nebo zranitelné pracovníky v životním cyklu plastů; zajistit silnou účast veřejnosti a zapojení občanské společnosti do tohoto procesu.

Více informací: [Podrobný poziční dokument k bateriím, který sdílí více než 40 organizací; společné prohlášení k vyměnitelným, nahraditelným a opravitelným bateriím](#) • [Otevřený dopis nevládních organizací k Nařízení o bateriích, který se staví proti rizikům zpoždění v posledním postoji Rady](#) • [Nařízení o přepravě odpadů \(WSR\): Zpětná vazba k posouzení dopadů na počátku](#) • [Nařízení o přepravě odpadů – doporučení aliance Rethink Plastic](#) • [Článek META o revizi směrnice o přepravě odpadů](#) • [Otevřený dopis nevládních organizací za ambiciózní revizi směrnice EPBD](#) • [Stručný dokument o zavedení sociálních kritérií a kritérií náležité péče v iniciativě pro udržitelné výrobky](#) • [Poziční dokument EEB k politice udržitelných výrobků](#) • [Stručný dokument o zákazu ničení neprodaného zboží](#) • [Stanovisko EEB k legislativnímu návrhu o doložení ekologických tvrzení](#) • [Stanovisko EEB k posílení postavení spotřebitele pro přechod na ekologické technologie](#) • [Strategie EU pro udržitelný textil – reakce EEB](#)

9 Posílení odpovědnosti a právního státu a podpora environmentální spravedlnosti

Účinnost Zelené dohody pro Evropu závisí na úplném provádění a na řádném prosazování práva. Za tímto účelem musí EU posílit podporu dodržování předpisů, odpovědnost, silné režimy záruk a prosazování práva v členských státech.

Návrh Komise na revizi Směrnice o trestných činech proti životnímu prostředí z prosince 2021 usiluje o posílení stávajících závažných nedostatků v oblasti prosazování práva v EU, pokud jde o trestné činy proti životnímu prostředí. V současné době existují mezi členskými státy velké rozdíly, pokud jde o výklad právních definic, uplatňování a výši sankcí, vyšetřovací opatření, nástroje pro podávání zpráv a sběr údajů a přeshraniční spolupráci mezi orgány. To vše při současném celosvětovém nárůstu trestné činnosti v oblasti životního prostředí. Je zásadní, aby české předsednictví navázalo na práci francouzského předsednictví a zaujalo pevný postoj k jasnější a hlubší harmonizaci pravidel EU pro boj s environmentální a organizovanou trestnou činností. Takový postoj by měl zahrnovat například posun k evropské definici ekocidy a komplexní přístup k trestní odpovědnosti podniků.

V únoru 2022 Komise navrhla nový zákon o povinných horizontálních povinnostech náležité péče pro společnosti v EU – Směrnici o náležité péči v oblasti udržitelného rozvoje podniků. Ačkoli se jedná o dlouho očekávanou a vítanou iniciativu, existují některé aspekty návrhu, které je třeba zlepšit, aby byl nový režim účinný. Zákodáři musí zejména posílit požadavky na hloubkovou kontrolu v oblasti životního prostředí a klimatu.

Zatímco EU čelí výzvě v oblasti právního státu zevnitř i vně Unie, je důležité, aby předsednictví vyslalo na evropské úrovni i na mezinárodní úrovni silný signál, že bude důrazně vystupovat proti jakýmkoli hrozbám narušujícím práva a základní svobody. Předsednictví by mělo klást důraz na zajištění ustanovení o přístupu ke spravedlnosti ve všech připravovaných legislativních dokumentech týkajících se životního prostředí a klimatu, zajištění silných rámců řízení a veřejné kontroly. Předsednictví by rovněž mělo vést Radu k vypracování silného postoje k legislativnímu návrhu o ochraně aktivistů, novinářů a nevládních organizací před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti (SLAPP). Kromě toho by si orgány EU měly udělat pořádek ve vlastních řadách tím, že zvýší odpovědnost rozhodování na úrovni EU prostřednictvím větší transparentnosti odborných skupin Komise.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. Podpořilo ambiciózní postoj Rady ke Směrnici o trestných činech proti životnímu prostředí tím, že:**
 - Zajistí, aby existovala celoevropská definice ekocidy;
 - Zajistí, aby všechny společnosti mohly být a byly trestně odpovědné za páchání trestných činů proti životnímu prostředí;
 - Zajistí, aby postoj Rady podporoval co nejširší věcnou působnost, včetně rozšíření seznamu trestných činů proti životnímu prostředí v návrhu Komise, aby bylo možné odpovídajícím způsobem a přiměřeně stíhat všechny trestné činy proti životnímu prostředí;
 - Zajistí, aby sankce byly skutečně odrazující, přiměřené a účinné a omezily nárůst trestných činů proti životnímu prostředí v EU i mimo ni;
 - Podpoří zvýšení spolupráce a požadavky na podávání zpráv členskými státy v oblasti prosazování a stíhání trestných činů proti životnímu prostředí.
- B. Podpořilo silný postoj Rady a zlepšilo návrh Komise týkající se Směrnice o náležité péči podniků (CSDD) prostřednictvím:**

- Podpory aktivního zapojení Rady pro životní prostředí do legislativního procesu týkajícího se Směrnice o náležité péči v podnicích;
 - Rozšíření rozsahu pojmu „nepříznivý dopad na životní prostředí“, aby společnosti mohly komplexně posuzovat své dopady v hodnotových řetězcích, včetně dopadů na klima;
 - Podpory širší osobní působnosti směrnice tak, aby povinnost provádět povinnou náležitou péči mělo více společností, zejména zajištění toho, aby Směrnice CSDD soudržným a účinným způsobem podporovala pravidla podle nařízení o bateriích, nařízení o výrobcích bez odlesňování a strategie pro textil;
 - Zajištění, aby postižené komunity měly skutečný přístup k nápravným opatřením.
- C. Zajistilo, aby všechny legislativní soubory týkající se životního prostředí a klimatu měly silné řídicí struktury, včetně ustanovení pro veřejnost, která jí umožní uplatnit právo na přístup ke spravedlnosti podle Aarhuské úmluvy, a to prostřednictvím:**
- Podpory začlenění ustanovení o přístupu ke spravedlnosti do balíčku Fit for 55;
 - Podpory rychlého a účinného způsobu, jakým by EU mohla vyhovět závěrům Výboru pro dodržování Aarhuské úmluvy ve věci C128 týkající se nedostatečných možností přístupu veřejnosti ke spravedlnosti v rozhodnutích Komise o státní podpoře.
- D. Podpořilo ambiciózní postoj Rady k legislativnímu návrhu nové Směrnice proti SLAPP tím, že se zajistí, aby přeshraniční šikanózní soudní spory proti aktivistům a novinářům mohly být snadno, levně a rychle vyřazeny od vnitrostátních soudů.**
- E. Chránilo právní stát a konzultační procesy s občanskou společností a zabránilo „zadním vrátčkům“ při oslabování legislativy v oblasti životního prostředí prostřednictvím návrhu na povolení REPowerEU prostřednictvím:**
- Zajištění, aby záruky Směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí a Směrnice o ochraně přírody zůstaly v platnosti v návaznosti na jejich pozitivní Fitness Check a právní jistotu, kterou poskytují, a zároveň nebyly překážkou pro rozšíření obnovitelných zdrojů energie šetrných k přírodě.

Více informací: [Prohlášení občanské společnosti k navrhované směrnici EU o náležité péči v oblasti udržitelnosti podniků](#) • [Článek META: Regulace úsilí při hledání – Členové EP hlasují pro přístup ke spravedlnosti](#) • [Článek META: Klimatické právo, které kouše – úvod k přístupu ke spravedlnosti](#) • [Článek META: Proč Sociální klimatický fond potřebuje přístup ke spravedlnosti](#) • [Zpráva EEB: Zločin a trest](#) • [Článek META: MOP-7 v Ženevě – shrnutí](#) • [Článek META: V sázce je pověst EU](#) • [Ochrana veřejných „hlídacích psů“ v celé EU: Návrh zákona proti SLAPP](#) • [Společný dopis týkající se postoje EU k Aarhuské úmluvě](#) • [Společný dokument nevládních organizací: Začlenění životního prostředí do lidských práv a náležitá péče v oblasti životního prostředí](#) • [Společná žádost nevládních organizací: Potřeba směrnice EU proti SLAPP](#) • [Zintenzivnění vymáhání práva – Doporučení pro lepší agendu do- držování předpisů](#)

10 Prosazení transformační Zelené dohody pro Evropu, podpora sociální, environmentální a ekonomické spravedlnosti a zlepšení správy věcí

Strašlivá válka v Evropě, pandemie a pokračující environmentální krize odhalily hluboké nedostatky našeho ekonomického systému. Současně se stále častěji ozývají hlasy volající po systému spravedlivého a účinného zdanění a cenotvorby v EU – v rámci Zelené dohody pro Evropu (EGD), na národní úrovni i ze strany vědecké komunity – které zdůrazňují potřebu ekologické daňové reformy, jež by více zatížila využívání zdrojů a znečištění a méně práci. Stále více se uznává, že bez řešení cen a dotací nebude ekonomika podporovat potřeby udržitelnosti. Fiskální pravidla byla navržena s cílem dosáhnout makroekonomické stability a snížit zátěž budoucích generací. Dnes to znamená investovat do spravedlivé transformace našich ekonomik a společností a realizovat EGD. Je vítané, že se Komise rozhodla ponechat obecnou únikovou doložku aktivovanou po celý rok 2023, aby se zabránilo úsporným opatřením a zvýšila se flexibilita. Nemůže to však být divoká karta k odložení naléhavé reformy fiskálního rámce EU.

Vývoj Taxonomie EU musí vést k ambicióznímu rámci udržitelného financování, který bude odměňovat skutečně udržitelné činnosti a definovat kritéria „nezpůsobení významné škody“ nad rámec pouhého souladu s právem EU. Aby bylo možné účinně čelit „greenwashingu“ na finančních trzích a urychlit investice do ekologického přechodu, musí Taxonomie zůstat pevným vědecky podloženým rámcem a nesmí být ovlivňována politickými tlaky. Návrh Komise zahrnout fosilní plyn a jadernou energii mezi udržitelné investice do Taxonomie EU představuje riziko, že bude narušena důvěryhodnost celé agendy EU v oblasti klimatu a Zelené dohody pro Evropu. Tím, že toto rozhodnutí otevřeně nerespektuje odborné stanovisko Platformy pro udržitelné financování, představuje také vážnou ránu pro transparentnost a řízení celého procesu. Prokázání toho, že investice „nepůsobí žádnou významnou škodu“ (DNSH), je základním kamenem rámce EU pro udržitelné financování. Tato kritéria musí být přiměřená, aby účinně zabránila činnostem poškozujícím životní prostředí a vytvořila další pobídky k realizaci investic, které nejsou pouze zákonné, ale skutečně udržitelné.

Vyzýváme proto české předsednictví, aby:

- A. Podporovalo a usilovalo o dosažení konsensu pro ambiciózní návrh reformy v rámci přezkumu správy ekonomických záležitostí EU, který reformuje fiskální rámec tak, aby do centra správy ekonomických záležitostí EU postavil environmentální a sociální cíle včetně genderové spravedlnosti;
- B. Zajistilo ambiciózní pokračující vývoj a uplatňování Taxonomie udržitelného financování, zajistilo, aby zásada „nezpůsobit významnou škodu“ (DNSH) byla náležitě zavedena do všech právních předpisů v přenesené pravomoci v rámci Taxonomie prostřednictvím konkrétních kritérií, která lze uplatnit, a podporovalo dodržování zásady DNSH při využívání fondů EU, zejména prostřednictvím:
 - Zajištění správy a transparentnosti procesu, zajištění toho, aby doporučení odborníků a organizací občanské společnosti zastoupených v Platformě pro udržitelné financování byla náležitě zohledněna v taxonomii aktů v přenesené pravomoci přijatých Komisí a zamítnutí těchto aktů v přenesené pravomoci, pokud tomu tak není;
 - Vyloučení plynu a jaderné energie jako udržitelných investic v Taxonomii EU vetováním doplňkového aktu Komise v přenesené pravomoci;

- Naléhavé výzvy Evropské komisi, aby upřednostnila přezkum aktu v přenesené pravomoci v oblasti taxonomie o zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, přijatého v červnu 2021, s cílem odstranit zjištěné nedostatky a nesrovnalosti týkající se operacionalizace zásady DNSH;
 - Dohledu na to, aby Komise v nadcházejících aktech v přenesené pravomoci zavedla důkladnější a komplexnější kritéria pro zbývající čtyři neklimatické cíle taxonomie. Ta musí být důsledně definována nad rámec pouhého právního souladu s právem EU v souladu s duchem a ambicemi taxonomie EU.
- C. Podporovalo celkovou revizi evropského semestru s cílem vytvořit roční cyklus udržitelnosti, který plně integruje EGD, cíle udržitelného rozvoje a fiskální reformu s cílem posílit odolnost;**
- D. Projednalo výsledky Konference o budoucnosti Evropy (CoFoE) s cílem určit, které výsledky by si zasloužily další zkoumání a mohly by vést ke změně politiky, a jak válka na Ukrajině ovlivňuje další postup;**
- E. Podpořilo debatu a prozkoumalo politické možnosti týkající se potenciálních synergií a rizik digitalizace. pro ekologický přechod včetně upřednostnění umělé inteligence pro lidi a planetu;**
- F. Podpořilo diskusi o důležitosti uznání vzájemné provázanosti environmentálních politik, genderu a sociální spravedlnosti, zejména politik ovlivňujících rasové komunity, a to prostřednictvím:**
- Vytváření povědomí a usnadňování debat, zejména pokud jde o stávající a připravované návrhy evropské politiky zelené dohody, kde lze ještě lépe integrovat soudržnost politik a otázky spravedlnosti;
 - Prosazování politik spravedlivého přechodu prostřednictvím evropského semestru pomocí závazků k ekonomice blahobytu, podpory klimatického sociálního fondu a cílených výdajů NRRP na řešení pali-
vové a dopravní chudoby.
- G. Zapojilo se do 9. ministerské konference Životní prostředí pro Evropu (EfE), která se uskuteční v říjnu 2022 na Kypru, a prosazovalo stále silnější evropskou zelenou dohodu, která pomůže nastartovat energetickou a materiální nezávislost a potřebnou ekologicko-ekonomickou transformaci;**
- H. Šlo příkladem při využívání národních plánů obnovy a odolnosti (NRRP) a fondů soudržnosti a sociálních fondů v rámci víceletého finančního rámce EU (MFF) s ambiciózními operačními programy (OP) tím, že upřednostní úspory energie a energetickou účinnost, renovaci budov a zavádění tepelných čerpadel, nízkonákladovou veřejnou dopravu, rozvoj obnovitelných zdrojů energie šetrný k přírodě, pokrok v oblasti energetické nezávislosti na Rusku, úspory nákladů, odolnost vůči růstu cen a zmírňování dopadů změny klimatu.**

Více informací: [Zelená dohoda pro Evropu po roce](#) • [Feministická evropská zelená dohoda](#) • [Proměna strachu na naději: Krizová opatření proti koroně pomáhají budovat lepší budoucnost](#) • [Opětovná ochrana Evropy: Zelená dohoda pro Evropu vs. válka proti regulacím](#) • [Na cestě k ekonomice blahobytu, která slouží lidem a přírodě](#)

Zkratky

8EAP	8th Environment Action Programme	8. akční program pro životní prostředí
AAQD	Ambient Air Quality Directives	Směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší
ACCC	Aarhus Convention Compliance Committee	Výbor pro dodržování Aarhuské úmluvy
AFOLU	Agriculture, Forestry and Other Land Use	Zemědělství, lesnictví a jiné využití půdy
BAT	Best Available Techniques	Nejlepší dostupné techniky
BREFs	Best Available Techniques Reference Documents	Referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách
CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism	Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích
CBD	Convention on Biological Diversity	Úmluva o biologické rozmanitosti
CRC	Carbon Removals Certification	Certifikace odstranění uhlíku
CAP	Common Agricultural Policy	Společná zemědělská politika
CoFoE	Conference on the Future of Europe	Konference o budoucnosti Evropy
COP	Conference of the Parties	Konference smluvních stran
CLFs	Compact Fluorescent Lamps	Kompaktní zářivky
CCFLs	Cold-Cathode Fluorescent Lamps	Zářivky se studenou katodou
CSDD	Corporate Sustainable Due Diligence Directive	Náležitá péče podniků v oblasti udržitelnosti
CSS	Chemicals Strategy for Sustainability	Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek
DNSH	Do No Significant Harm Principle	Zásada nezpůsobení závažné újmy
DSA	Digital Services Act	Zákon o digitálních službách
ECT	Energy Charter Treaty	Smlouva o energetické chartě
EED	Energy Efficiency Directive	Směrnice o energetické účinnosti
EfE	Environment for Europe	Životní prostředí pro Evropu
EGD	European Green Deal	Zelená dohoda pro Evropu
EPBD	Energy Performance of Buildings Directive	Směrnice o energetické náročnosti budov
E-PRTR	European Pollutant Release and Transfer Register	Evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek
EPT	Electronic Permit Template	Elektronická šablona povolení
EQSD	Environmental Quality Standards Directive	Směrnice o normách environmentální kvality
ESR	Effort Sharing Regulation	Nařízení o sdílení úsilí

ETS	Emissions Trading Scheme	System obchodování s emisemi
ETD	Energy Taxation Directive	Směrnice o zdanění energie
GD	Groundwater Directive	Směrnice o podzemních vodách
GPSR	General Product Safety Regulation	Obecné nařízení o bezpečnosti výrobků
IED	Industrial Emissions Directive	Směrnice o průmyslových emisích
LPCL	Low POPs Content Levels	Nízké úrovně obsahu POPs
LULUCF	Land Use, Land-Use Change and Forestry	Využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví
MFF	Multi-Annual Financial Framework	Víceletý finanční rámec
NRRPs	National Recovery and Resilience Plans	Národní plány obnovy a odolnosti
PAs	Partnership Agreements	Dohody o partnerství
POPs	Persistent Organic Pollutants	Perzistentní organické znečišťující látky
PPP	Polluter Pays Principle	Zásada „znečišťovatel platí“
REACH	Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals	Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek
RED	Renewable Energy Directive	Směrnice o obnovitelných zdrojích energie
RoHS	Restriction on Hazardous Substances Directive	Směrnice o omezení nebezpečných látek
SDGs	Sustainable Development Goals	Cíle udržitelného rozvoje
SLAPPs	Strategic Lawsuits Against Public Participation	Strategické žaloby proti účasti veřejnosti
SUPD	Sustainable Use of Pesticides Directive	Směrnice o udržitelném používání pesticidů
SUR	Sustainable Use of Pesticides Regulation	Nařízení o udržitelném používání pesticidů
TACs	Total Allowable Catches	Celkové přípustné úlovky
TEN-E	Trans European Energy Network	Transevropská energetická síť
TEN-T	Trans European Transport Network	Transevropská dopravní síť
UWWTD	EU Wastewater Treatment Directive	Směrnice EU o čištění odpadních vod
WFD	Water Framework Directive	Rámcová směrnice o vodě
WHO	World Health Organisation	Světová zdravotnická organizace
ZPAP	Zero Pollution Action Plan	Akční plán nulového znečištění

EEB

European
Environmental
Bureau

European Environmental Bureau

Rue des deux Eglises 14-16
1000 Brusel, Belgie

Tel +32 2 289 1090

eeb@eeb.org

<https://eeb.org>

EEB a její členové vítají pokračující zapojení a spolupráci s předsednictvími v Radě Evropské unie.

Před každým předsednickým triem také vypracováváme dokument. Dokument pro období 2022–2023, který je určen francouzskému, českému a švédskému předsednictví, si můžete [přečíst zde](#).

Pro další informace, kontaktujte, prosím:

Patrick ten Brink

Generální sekretář EEB

Patrick.tenBrink@eeb.org

META

Sledujte nejnovější zprávy
o životním prostředí na
zpravodajském kanálu EEB
meta.eeb.org